הסוס העיוור

ק. אושינסקי

לפני הרבה, הרבה זמן, כשלא רק אתם, אבל גם הסבא, וסבא-רבא שלכם עדיין לא נולדו, על חוף הים עמדה עיר וינטה ובעיר זאת חי סוחר עשיר בשם אוסדום, שספינותיו, מלאות סחורות יקרות שטו בימים רחוקים.
אוסדום היה עשיר מאוד וחי בנחת. בביתו היה כל טוב ויקר מה שרק אפשר למצוא בזמנים האלה, ובעל הבית בעצמו, אשתו וילדיו אכלו רק מכלי זהב וכסף ולבשו פרוות צובל ובגדים רקומים.
באורוות של אוסדום היו סוסים טובים רבים, אך בכל וינטה לא היה סוס מהיר יותר ויפה יותר מאשר תפוס-הרוח, כך קרא אוסדום לסוס האהוב עליו כדי לציין את מהירות רגליו. אף אחד לא העז לרכב על תפוס-הרוח, מלבד בעל הבית עצמו, ובעל הבית מעולם לא רכב על סוס אחר.
קרה שבאחד הימים של מעשי סוחר חזר אוסדום הביתה על סוסו האהוב דרך יער גדול וצפוף. היה זה

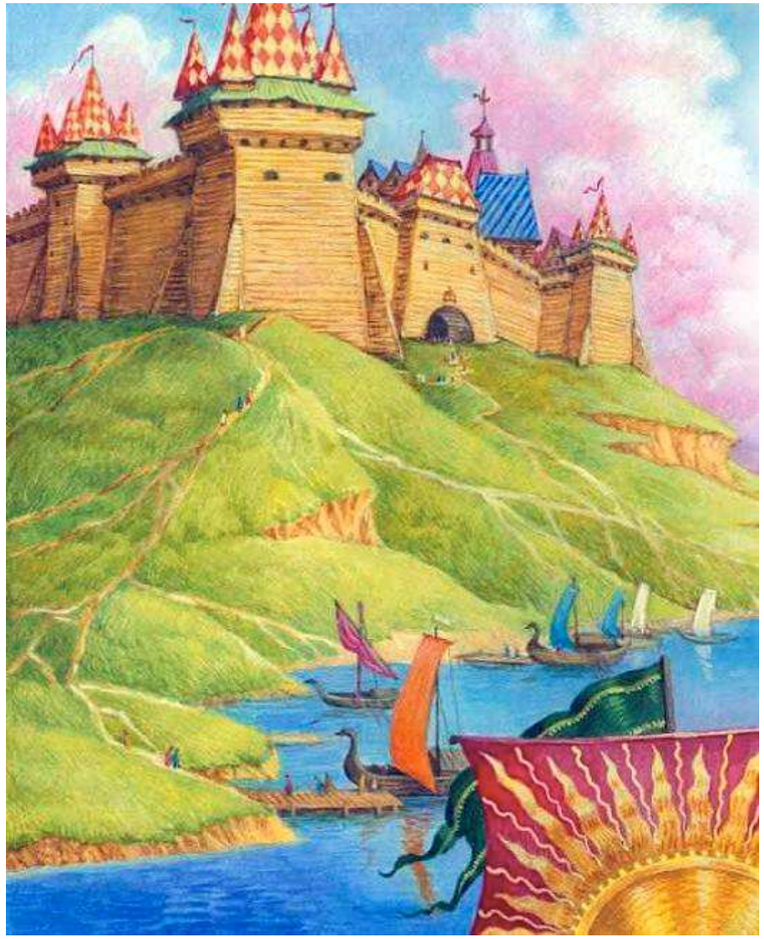

לקראת ערב והיער היה חשוך, הרוח נענעה צמרות אורנים גבוהים. הסוחר רכב בודד, בצעד אטי, כדי לשמור על הסוס העייף מהדרך הארוכה.
פתאום מבין השיחים, כאילו מתוך האדמה, קפצו שישה גברתנים בעלי פרצופים אכזריים, בכובעי פרווה, עם קלשונים, גרזנים וסכינים בידיהם. שלושה

רכבו על סוסים, שלושה אחרים רגליים. שניים מהם תפסו את מושכות של סוס הסוחר.
אוסדום העשיר לא היה כבר רואה את עיר מולדתו וינטה אילו רכב על סוס אחר כלשהו ולא על תפוס-הרוח. כשהסוס הרגיש יד זרה על המושכה הוא פרץ קדימה. בחזה הרחב, החזק שלו הפיל ארצה שני השודדים שאחזו במושכה, דרס את השלישי שניסה לעמוד בדרכו תוך נפנוף בקלשון, ודהר כמו רוח.
השודדים הרוכבים שגם להם היו סוסים טובים, ניסו לרדוף אחריו ולתפוס אותו, אך איך יכלו להשיג את הסוס של אוסדום?

תפוס-הרוח הרגיש שרודפים אחריו ולמרות העייפות דהר כמו חץ מקשת מתוחה היטב, והשאיר אחריו את הרודפים.
תוך חצי שעה אוסדום הגיע לוינטה על סוסו הטוב, שהקצף נשפך ממנו בגלים. כשירד מתפוס-הרוח ליטף את צווארו והבטיח בכל לבו לעולם לא למכור אותו ולא לתת במתנה את סוסו הנאמן, לשמור אותו גם כשתפוס-הרוח יזדקן, ולתת לו מדי יום שלוש מידות של שיבולת שועל הטובה ביותר.
אך אחרי שנפגש עם אשתו ועם ילדיו, אוסדום לא דאג יותר לסוס, ובינתיים הסייס העצלן לא ניגב את

תפוס-הרוח כראוי ולא השקה אותו בזמן הנכון.
מאז תפוס-הרוח התחיל לחלות, לרזות, רגליו נעשו חלשות ובסוף גם התעוור. אוסדום מאוד הצטער ובמשך כחצי שנה עמד בהבטחתו – הסוס העיוור עמד כמו קודם באורווה וקיבל מדי יום שלוש מידות של שיבולת שועל.
בינתיים הסוחר קנה לו סוס רכיבה חדש ותוך חצי שנה החליט שאין טעם להמשיך לתת לסוס, עיוור ולא שווא לשום דבר, שלוש מידות שבולת שועל, ואמר לתת לו רק שתי מידות ביום.
עברה עוד חצי שנה, הסוס העיוור היה עוד צעיר והיו סיכויים שצריך יהיה להאכיל אותו עוד זמן רב. לכן הורידו את המזון למידה אחת ביום. בסוף גם זה נראה לסוחר מוגזם והוא הורה להוריד את המושכה מתפוס-הרוח ולהוציא אותו מחוץ לשער, כדי שלא יתפוס סתם מקום באורווה.
הפועלים הוציאו את הסוס מהחצר לדרך, ואף הרביצו לו במקל, כי לא רצה ללכת.
תפוס-הרוח המסכן לא הבין מה עושים לו, לא ידע ולא ראה לאן ללכת ונשאר עומד מחוץ לשער, ורק בצער הניע את אוזניו. ירד הלילה, שלג התחיל לרדת ולסוס

המסכן לא היה מקום אלא לישון על האבנים. זמן מה הוא עוד עמד במקום אחד אבל אחר כך התחיל לחפש אוכל. הוא הרים את ראשו וניסה להריח, אולי במקום כלשהו ימצא קצת קש ישן שנפל מגג הבית, אך מאחר שלא ראה התחיל להתנגש בפינות בתים ובגדרות.
אתם צריכים לדעת שלעיר וינטה, כמו בערים אחרות במדינה בזמנים אלה, לא היה שליט, ותושבי העיר ניהלו אותה בעצמם. כאשר היו צריכים לדון בעניינים חשובים היו מתאספים בכיכר העיר. אסיפה כזו של העם, לדיון בדברים חשובים, קראו אז ויאצ'ה. במרכז

העיר וינטה, בכיכר שבה הייתה ויאצ'ה מתקיימת, על ארבע עמודים חזקים תלוי היה פעמון ויאצ'ה גדול, שלקולו התאספו התושבים. כל אחד שהרגיש עשוק או פגוע ורצה שהעם ישפוט ויהגן עליו, יכול היה לצלצל בפעמון כדי לזעיק את התושבים.
מובן שאף אחד לא נהג לצלצל בפעמון הזה בעניינים של מה בכך, כי ידע שבמקרה כזה יענש קשה.
הסוס העיוור, חרש ורעב תעה בכיכר, במקרה נתקל בעמודים שעליהם תלוי היה הפעמון ותפס בשיניו את חבל הפעמון. חשב שאולי קשורה בו חבילת קש או חציר. הוא משך בכוח, הפעמון התחיל לצלצל חזק והעם, בלי לשים לב שעדיין בוקר מוקדם, רץ בהמונים אל הכיכר, כדי לדעת מי דורש כל כך את הדיון, שיפוט או הגנה.
כל תושבי העיר וינטה הכירו את תפוס-הרוח, ידעו שהוא הציל את חייו של בעל הבית שלו, הכירו את הבטחתו של אוסדום והשתוממו כשראו במרכז הכיכר את הסוס המסכן, עיוור, רעב, רועד מקור ומכוסה בשלג.
מהר מאוד התברר שאוסדום העשיר גירש מביתו את הסוס העיוור שהציל את חייו, ופה אחד החליטו

שלתפוס-הרוח הייתה זכות מלאה לצלצל בפעמון הויאצ'ה.
קראו לכיכר את הסוחר כפוי טובה, ובלי לשים לב להסברים והתנצלויות שלו ציוו עליו להחזיק את הסוס כמו קודם ולהאכיל אותו עד ליום מותו. נבחר אדם מיוחד שהוטל עליו לשמור שההוראה הזו תבוצע, וההוראה עצמה נחרטה באבן שהונחה במרכז כיכר הויאצ'ה, כדי להנציח את האירוע.